

КОНФЕРЕНЦІЯ «СЛОВ'ЯНО-РУСЬКА АРХЕОЛОГІЯ: НОВІТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ 2017 р.» — ВІДРОДЖЕННЯ ДАВНЬОЇ ТРАДИЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ОБГОВОРЕНЬ НОВІТНИХ АРХЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗІ СЛОВ'ЯНО-РУСЬКОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ

12 грудня 2017 р. в Археологічному музеї Інституту археології НАН України відбулася наукова конференція, на базі трьох наукових відділів: археології Києва (завідувач — член-кореспондент НАН України, д. і. н., Г. Ю. Івакін), давньоруської та середньовічної археології (завідувач — член-кореспондент НАН України, д. і. н., О. П. Моця) та відділу археології давніх слов'ян та регіональних досліджень (завідувач — к. і. н., О. В. Петраускас). Основною метою конференції організаційний комітет конференції (к. і. н., В. Г. Івакін, к. і. н., С. А. Горбаненко та С. В. Павленко) проголосив відродження давньої традиції проведення спільних наукових дискусій, семінарів та круглих столів, присвячених проблемам досліджень археологічних пам'яток ранньослов'янських культур та давньоруської держави, які не проводилися понад три десятиліття.

Проведення цієї конференції розраховувалося як перший науковий захід Інституту археології НАН України у напрямі всебічного вивчення матеріальної культури слов'ян у давні, середньовічні та ранньомодерні часи з подальшою реконструкцією історичних про-

цесів і загальнослов'янського минулого, і його органічного розмаїття на окремих територіях проживання цієї європейської спільноти в органічному поєднанні з новітніми методами інших дисциплін: лінгвістики, етнології, ономастики, нумізматики, сфрагістики, епіграфіки, мистецтвознавства, сучасних технічних методів, тощо.

Проведення слов'яно-руської конференції безпосередньо відноситься до напрямку практичної роботи Комісії, яка, окрім прийняття участі у Міжнародних конгресах славистів, полягає у проведенні тематичних симпозіумів, конференцій, круглих столів та інших контактних заходів (враховуючи проведення спільних археологічних експедицій) міжнародного, національного та регіонального рівнів по згоді з Національними комітетами славистів та повідомленнями структур Міжнародного комітету славистів.

Відповідно, головним завданням конференції було якнайповніше представити матеріали польових сезонів археологічних досліджень останніх років.

Конференцію відкрив почесний директор Інституту археології НАН України, академік НАНУ, П. П. Толочко, з вітальними словами виступили завідувач відділу археології ранніх слов'ян та регіональних досліджень, к. і. н., О. В. Петраускас та завідувач Археологічного музею, к. і. н., Л. В. Кулаковська, яка також презентувала черговий випуск журналу «Археологія і давня історія України», 2017, вип. 3 (24) — «Матеріали та дослідження Археологічного музею ІА НАН України».

Конференція складалася з двох основних частин: першу представляли доповіді спеціалістів з ранньослов'янської археології, друга

Вітальне слово проголошує завідувач відділу археології Києва — член-кореспондент НАН України, д. і. н., Г. Ю. Івакін

репрезентувала матеріали археологів-русистів, також були освітлені проблематики неінвазивних технологій у науці та палеоантропологічні студії. Природничі методи в археології були презентовані двома доповідями.

На конференції були присутні більше 30 фахівців, які проголосили та заслухали 23 доповіді. Напрямки археологічної діяльності слов'яно-руської археології — це багатовекторна сфера, в якій виокремлюється як суто науковий, так і науково-експериментальний, науково-популярний, музейний та інші напрямки. Усі вони є важливими та взаємопов'язаними складовими, якими не можна нехтувати, виходячи із реалій сучасного життя.

Так, *О. В. Петраускас* та *О. А. Коваль* у своїй доповіді представили конструктивні особливості глинобитних печей останньої чверті I тис.

н. е., знайдених під час дослідження поселення Обухів 2. Колектив (*А. В. Скиба, В. І. Баранов, Я. В. Володарець-Урбанович*) експедиції ІА НАНУ доповів про дослідження на еталонній пам'ятці Пастирське городище у 2017 р. (берег річки Гнилий Ташлик, с. Свинолупівка Черкаської області). *Ю. Ю. Башкатов* репрезентував результати кількарічних масштабних досліджень багат шарового поселення Барбара I. *О. С. Милашевський* зробив доповідь про нові археологічні дослідження на поселенні черняхівської культури біля с. Пугачівка у Рокитнянському р-ні Київської обл. *Ю. Ю. Пуголок* представив аналітичне дослідження керамічного комплексу першої половини IX ст. з Глинського городища (Полтавська обл.).

Давньоруський та середньовічний блок конференції відкрив *А. П. Томашевський*, який

Презентація випуску журналу «Археологія і давня історія України», 2017, вип. 3 (24) — «Матеріали та дослідження Археологічного музею ІА НАН України», доповідач — завідувач Археологічного музею, к. і. н., *Л. В. Кулаковська*

зосередив увагу учасників конференції на ключових проблемах слов'яно-руської археології. *С. О. Біляєва* представила результати археологічних досліджень на городищі Тягінка (Бериславський р-н Херсонської обл.). *Е. Ю. Починок* представила результати розвідки у Козелецькому р-ні Чернігівської обл. у 2017 р.; *А. В. Борисов* розказав про останні дослідження давньоруських та слов'янських пам'яток Пороською археологічною експедицією ІА НАНУ. *В. Г. Івакін, В. І. Баранов* та *Д. В. Бібіков* зробили змістовну доповідь про результати вивчення нововиявленого середньовічного балтського могильника на Поросі, який є унікальною пам'яткою для теренів України. *А. В. Петраускас* узагальнив результати археологічних досліджень давньоруських древлянських градів у 2017 р. *Л. В. Виноградська* доповіла про вивчення Волинсько-Подільською археологічною експедицією ІА НАНУ середньовічних замків Волині та Поділля.

Відділ археології Вишгородського історико-культурного заповідника (*Д. В. Бібіков, В. Г. Івакін*) представив новітні дослідження давньоруського гончарного посаду у Вишгороді (2013—2017 рр.).

Про археологічні дослідження середньовічного київського передмістя розказали *І. А. Готун* та *О. М. Казимір*.

Археологічні дослідження на території столиці України були представлені на конференції окремим блоком, який відкрив *В. К. Козюба*. Він представив археологічну карту нововиявлених середньовічних пам'яток Києва Х—XVIII ст. *М. А. Сагайдак* та *М. П. Вакулук* розповіли про складності науково-рятівних археологічних досліджень на Поштовій площі (2015—2017 рр.) в умовах сучасної роз-

будови міста. Представники Старокиївської експедиції ІА НАНУ — *А. О. Козловський* і *В. О. Крижановський* репрезентували дослідження 2017 р. давньоруського кладовища на території Копиріва кінця в м. Києві (вул. Кудрявська, 24-А). Завідувач сектору археології Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника *С. П. Тараненко* розповів про новітні археологічні дослідження на території Митрополичого саду монастиря. Науково-рятівним дослідженням на території сучасного м. Києва була присвячена доповідь представників Архітектурно-археологічної експедиції (*Г. Ю. Івакін, В. І. Баранов, І. В. Зоценко, В. Г. Івакін*). Йшлося про археологічні дослідження давньоруського поселення в історичній місцевості Феофанія у 2017 р.

Природничий блок був представлений двома доповідями. *О. Д. Козак* і *Т. О. Рудич* представили сучасні досягнення та основні проблеми української палеоантропології. Блок використання сучасних геоінформативних методів в археологічній дисципліні був репрезентований доповідями *О. В. Манігди* (Переваги використання геоінформаційних технологій при фіксації археологічних об'єктів) та *В. А. Гнери* (Застосування аерофотозйомки під час археологічних досліджень: методика, практика, перспектив).

* * *

На підставі заслуханих доповідей, обговорень у кулуарах було вирішено опублікувати матеріали конференції та продовжити працювати в сфері слов'яно-руської археології з залученням більшого кола спеціалістів та методів.

В. ІВАКІН, І. ЗОЦЕНКО